

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 20 päivänä helmikuuta 2024 työryhmän valmistelemaan hankintalainsäädännön muutoksia pääministeri Petteri Orpon hallituksen hankintalakiin liittyvien hallitusohjelmakirjausten mukaisesti. Työryhmä päätti työnsä 30.11.2024 ja luovutti hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksensa työ- ja elinkeinoministeriölle tammikuussa 2025.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa on useita hankintalakiin liittyviä kirjauksia. Hallitusohjelman jaksossa 6.2 Reilumman kilpailun Suomi todetaan, että hallitus tavoittelee keskipitkällä aikavälillä julkisista hankinnoista merkittävää kustannussäästöä turvatakseen laadukkaat palvelut. Työryhmän toimesta on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta.

Tavoitteet

Hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa julkisten hankintojen tehokkuutta ja kustannussäästöjä sekä turvata laadukkaat julkiset palvelut. Hankintalakiä uudistetaan muun muassa edistämällä markkinakartoitusta ja hankinnan huolellista valmistelua.

Hallitusohjelman mukaisesti ehdotuksessa esitetään sidosyksiköiden käytön rajoittamista hankintojen toteuttamisessa asettamalla sidosyksikön omistukselle yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusosuutta koskeva vaatimus (10 prosenttia). Esityksellä pyritään lisäämään erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksia julkisiin

tarjouskilpailuihin sekä parannetaan hankintojen vastuullisuutta ja edistetään huoltovarmuuden ja turvallisuuden toteutumista myös sopimuskauden aikana. Ehdotuksella parannetaan myös hankintojen valvontaa.

Hallitusohjelmakirjausten toteuttamisen lisäksi mietinnössä esitetään tehtäväksi hankintalakiin ja erityisalojen hankintalakiin sekä rikosrekisterilakiin eräitä säädöshuoltoon liittyviä muita muutoksia.

Lait on tarkoitettu tulevan voimaan 1.1.2026.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausuntoa pyydetään koko mietinnöstä.

Lausuntopalaute on muun ohella myös tärkeä osa varsinaisen hallituksen esityksen valmisteluun kuuluvaa vaikutusarviointia. Lausuntoa pyydetään erityisesti hankintojen valmistelusta ja sidosyksiköiden käytön rajoituksesta sekä niitä koskevien muutosehdotusten vaikutuksista.

Mietinnön luvussa 4 käsitellään sen sisältämien ehdotusten vaikutuksia. Luvussa arvioidaan muun muassa vaikutuksia yrityksiin, viranomaisiin, hallinnolliseen taakkaan sekä ympäristöön ja yhteiskuntaan. Muutosten vaikutusarviointityö on vielä meneillään, ja lausunnoista saatava palaute on tärkeä osa vaikutusten arviointia.

Hankintayksiköitä edustavia lausunnonantajia pyydämme lausumaan erityisesti mietinnön lakiehdotusten vaikutuksista hankintayksiköiden hallinnolliseen taakkaan, palvelujen järjestämistapoihin sekä käytännön hankintatoimeen. Vastauksia pyydetään kaikilta vastaajaorganisaation toimialoilta, joissa tehdään hankintoja. Vastauksessa pyydetään yksilöimään, koskevatko vaikutukset tiettyjä toimialoja vai koko organisaation hankintakenttää.

Tarjoajia, ehdokkaita ja toimittajia edustavia lausunnonantajia pyydämme lausumaan erityisesti mietinnön lakiehdotusten vaikutuksista liiketoimintamahdollisuuksiin, julkisten hankintojen houkuttelevuuteen ja hallinnolliseen taakkaan, sekä markkinoiden toimintaan yleisesti.

Kansalaisjärjestöjä sekä muita kuin hankintayksiköitä ja tarjoajia edustavia lausunnonantajia pyydämme lausumaan erityisesti mietinnössä esitettyjen muutosten vaikutuksista julkisten hankintojen laatuun, sekä niiden ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksista.

Kaikkia lausunnonantajia pyydämme antamaan näkemyksenne mietinnön ehdotusten vaikutuksista sekä näkemyksenne mietinnön vaikutusarviointia koskevasta luvusta. Erityisesti, mitä vaikutuksia mietinnöstä puuttuu, ja onko esitettyjä vaikutuksia arvioitu mielestänne oikein.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin.

Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet.

Lausuntoja voivat antaa myös muut kuin jakelussa mainitut tahot. Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan Lausuntopalvelussa ja Hankeikkunassa.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 11.3.2025 Lausuntopalvelu.fi:n kautta.

Valmistelijat

Lisätietoja asiassa antavat:

Johtava asiantuntija Riikka Hietanen (riikka.hietanen@gov.fi, +358 295 047 078)

Johtava asiantuntija Terhi Kauti (terhi.kauti@gov.fi . +358 295 047 254)

Linkit

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM014:00/2024>

Liitteet:

[Hankintalain uudistamista käsittelevän työryhmän mietintö.pdf](#)

[Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om offentlig upphandling och koncession och lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster.pdf](#)

Jakelu:

2M-IT oy
Aalto yliopisto
Ahvenanmaan maakuntahallitus
Certia Oy
CSC
Elinkeinoelämän keskusliitto
Espoon kaupunki - Esbo stad
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Feelia Oy
Fingrid Oy
Handata Oy
Hangon kaupunki - Hangö stad
Hansel oy

Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Hollolan kunta
Huoltovarmuuskeskus
Hyvil
Hyvinkään kaupunki
Hyvinvointiala Hali ry
Iisalmen kaupunki
Imatran kaupunki
Istekki Oy
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Joensuun kaupunki
Juukan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jämsän kaupunki
Kainuun hyvinvointialue
Kajaanin kaupunki
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kaustisen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Savon jätehuolto liikelaitoskuntayhtymä
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keskuskauppakamari
Kierrätysteollisuus ry
Kiffel Pesula Oy
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kittilän kunta
Korkein hallinto-oikeus
Kouvolan kaupunki
Kuhmon kaupunki
Kuntalaskenta oy
Kuntaliitto
Kuntien Tiera Oy
Kuopion kaupunki
Kustos Ry
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kymenlaakson Jäte Oy
Lahden kaupunki
Lap IT
Lapin hyvinvointialue
Lappeenrannan kaupunki
Lemin kunta
Liikenne- ja viestintäministeriö
Lounais- Suomen Jätehuolto Oy
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkäripalveluyritykset ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Markkinaoikeus

MTK
Nousiaisten kunta
Nurmeksien kaupunki
Nykärlaby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oriveden kaupunki
Oulun kaupunki
PAM
Pellon kunta
Perheyritysten liitto
Pieksämäen kaupunki
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan Jätehuolto Oy
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Poliisihallitus
Porin kaupunki
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Raahen kaupunki
Rakennusteollisuus RT
Rautavaaran kunta
Riihimäen kaupunki
Rovaniemen kaupunki
SAK
Sakupe Oy
Salon kaupunki
Sarastia
Satakunnan hyvinvointialue
Savonlinnan kaupunki
Senaatti-kiinteistöt
Seura Henkilöstöpalvelut Oy
Sisäministeriö
Software Finland ry
SOL Palvelut Oy
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen asianajajaliitto
Suomen Kiertovoima ry
Suomen Yrittäjät
Tampereen kaupunki
Teknologiateollisuus ry
Tuomi Logistiikka Oy
Turun kaupunki - Åbo stad
Ulkoministeriö
Valtiokonttori
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori

Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Väylävirasto
Ympäristöministeriö
Ähtärin kaupunki

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa.

Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

- Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?
- Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

- Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?
- Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)

- Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutokseen tarvitaan?

- Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

- Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

Muut huomiot

Hyvärinen Olli
Työ- ja elinkeinoministeriö

Hietanen Riikka
Työ- ja elinkeinoministeriö